

กระทู้ถามที่ ๒๕๒ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาในคดีต่างๆ

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามนายกรัฐมนตรี้ ดังต่อไปนี้

เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นเกิดความผิดพลาดอยู่เนืองๆ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน นำไปสู่การลงโทษผู้บริสุทธิ์หรือทำให้ผู้บริสุทธิ์ถูกกักขังสันนิษฐานอย่างไม่เป็นธรรม เช่น คดีปล้นร้านทอง ที่นวนคร เป็นการจับกุมดำเนินคดีผิดตัว หรือกรณีนายแพทย์วิสุทธิ บุญเกษมสันติ ที่อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี เป็นต้น ซึ่งบางกรณีมีการดำเนินการตามกระแสก่อให้เกิดความผิดพลาดจากการดำเนินการไม่รัดกุม หากปล่อยให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ต่อไป จะทำให้ประชาชนเดือดร้อนและขาดความเชื่อถือกระบวนการยุติธรรม จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายอย่างไรต่อปัญหาความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้น ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลมีแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นในชั้นสอบสวนหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. รัฐบาลมีนโยบายที่จะแยกหน่วยงานในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เช่น กองพิสูจน์หลักฐาน สถาบันนิติเวช ออกไปสังกัดหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการคานอำนาจและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นหรือไม่ ถ้ามีจะดำเนินการได้เมื่อใด ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคความหวังใหม่

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๒๕๒ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง การให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาในคดีต่างๆ

ข้าพเจ้า พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และนายวันมูหะมัดนอร์ มะทา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีให้เป็นผู้ชี้แจงตอบกระทู้ถาม เรื่อง การให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาในคดีต่างๆ ข้าพเจ้าขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยปราศจากความผิดพลาด โดยมีนโยบายในการเร่งรัดการจัดโครงสร้างกระทรวงยุติธรรมให้มีบทบาทและหน้าที่ครอบคลุมกระบวนการยุติธรรมอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของฝ่ายบริหารมีความเป็นเอกภาพ นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีนโยบายในการให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการวางแผนร่วมกัน โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยความยุติธรรมแห่งชาติขึ้น ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการร่างแผนแม่บท

กล่าวโดยเฉพาะถึงปัญหาความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้น รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมโดยสำนักงานกิจการยุติธรรม ทำการศึกษาวิจัยถึงข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นและเสนอแนะแนวทางแก้ไข ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ นอกจากนี้ยังมีการออกกฎหมายรองรับกรณีที่มีความผิดพลาดเกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นด้วย คือ พระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งมีการทบทวนเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนพึงได้รับตามกฎหมาย โดยจัดวางระบบและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตลอดจนการดำเนินการให้พยานผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญาได้รับความคุ้มครอง ช่วยเหลือในเบื้องต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองและดูแลจากรัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

สำหรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น รัฐบาลโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้ละเลย ได้มีการดำเนินการตามกระบวนการเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หากการสอบสวนแล้วพบว่าได้มีการจงใจ หรือเจตนา

จะถูกพิจารณาดำเนินคดีทั้งในทางวินัย และทางอาญา หากผลการสอบสวนพบว่ากระทำโดยความประมาท เลินเล่อก็จะได้รับโทษทัณฑ์ทางวินัยตามโทษานุโทษที่กระทำ

ในส่วนของผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำผิดพลาดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่นั้น ในทางกฎหมายได้ให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายอันมีผลมาจากการละเมิดของเจ้าหน้าที่ได้

นอกจากนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติยังมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาความผิดพลาดในกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นนี้ ดังนี้

๑. กรณีเมื่อเกิดมีคดีความผิดที่เห็นว่าอุกฉกรรจ์ สะเทือนขวัญ หรือเป็นที่สนใจของประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะแต่งตั้งคณะทำงานประกอบด้วยนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ เป็นหัวหน้าคณะ ประกอบด้วยผู้มีความรู้ ความชำนาญในด้านการสอบสวนตามลักษณะคดีที่เกิดขึ้น รับผิดชอบในการสอบสวน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และเกิดความโปร่งใสในการดำเนินการ

๒. ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ก็สามารถร้องขอความเป็นธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

๓. เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้กล่าวหา และผู้ถูกกล่าวหา ได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนในกระบวนการยุติธรรมอื่น เช่น อัยการ หรือทนาย เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสอบสวนตามที่กฎหมายกำหนด

๔. ให้สถานีตำรวจดำเนินการประชาสัมพันธ์การป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ รวมทั้งขอความร่วมมือในการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

๕. ปรับปรุงแก้ไขข้อมูลท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบันตรงกับความเป็นจริงโดยต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๖. ส่งเสริมการปฏิบัติด้านชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม พร้อมทั้งให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนทราบข้อมูลข่าวสารของอาชญากรรม เพื่อเป็นแนวทางในการระมัดระวังและป้องกันตนเองในระดับหนึ่ง

๗. ในการปราบปราม ความผิดเป้าหมายที่เน้นหนักในการดำเนินการ คือการโจรกรรมเครื่องมือการเกษตร รวมทั้งการลักขโมยกุ้ง ปลา จากบ่อของเกษตรกรด้วย

นอกจากนี้ ยังกำชับให้หน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้องตรวจตราอย่างเข้มงวดกวดขัน ถ้าหากพบว่ามีกรกระทำผิดเกิดขึ้น จะต้องสืบสวนจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามจับกุมต่อไป

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า รัฐบาลตระหนักดีว่ากระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นในชั้นสอบสวนมีความสำคัญยิ่ง และหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นในชั้นตอนดังกล่าวย่อมจะเกิดผลเสียหายแก่สิทธิเสรีภาพของประชาชนผู้บริสุทธิ์ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมเบื้องต้นในชั้นสอบสวน โดยกำหนดให้มีหน่วยงานที่มีความเป็นกลางและอิสระ ตลอดจนมีความเชี่ยวชาญพิเศษในเรื่องเฉพาะ เพื่อเป็นหลักประกันของความถูกต้องชอบธรรม และเสริมประสิทธิภาพของการสอบสวนให้เพิ่มมากขึ้น โดยมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นในกระทรวงยุติธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมคดีพิเศษที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความปลอดภัย โดยดำเนินการเฝ้าระวังสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริง และดำเนินคดีเพื่อปกป้องและรักษารายได้ของรัฐ ป้องกันและปราบปรามขบวนการทุจริตและองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ

นอกจากการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษแล้ว รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะศึกษาวิจัยเพื่อนำไปสู่การแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน เพื่อให้การสอบสวนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษารายละเอียดเพื่อกำหนดแนวทางในการให้อัยการเข้าร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ตั้งแต่เริ่มต้นคดีในคดีบางประเภท

คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า รัฐบาลตระหนักดีว่า ระบบการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางชีวภาพ การชันสูตรพลิกศพ และการตรวจพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่เรียกโดยรวมว่างานด้าน “นิติวิทยาศาสตร์” นับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการค้นหาความจริงในทางคดี และส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ดังนั้นจึงมีการจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ขึ้นในกระทรวงยุติธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์และทางการแพทย์ประกอบการดำเนินคดี โดยการกำหนดและกำกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน รวมถึงจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้สถานปฏิบัติงานและผู้ปฏิบัติงานดำเนินการภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนสร้างความเชื่อมั่นความโปร่งใส และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อให้งานด้านนิติเวชและการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานมีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานที่น่าเชื่อถือมากขึ้น ทั้งนี้สถาบันเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ไม่ได้เกิดจากการโอนหน่วยงานมาจากกระทรวง ทบวง กรมอื่นแต่อย่างใด นอกจากนี้การจัดตั้งสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งได้ดำเนินการแล้ว ขณะนี้รัฐบาลกำลังดำเนินการเพื่อให้มีการประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติ มาตรฐานการปฏิบัติงานและการบริหารกิจการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. .... ซึ่งมีหลักการในการกำหนดให้มีการกำกับดูแลควบคุมหลักเกณฑ์และมาตรฐานในการปฏิบัติงานและการบริหารกิจการด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้ผู้ปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์และสถานปฏิบัติการด้านนิติวิทยาศาสตร์ปฏิบัติงานในมาตรฐานเดียวกัน และมีหลักประกันในความเป็นอิสระในวิชาชีพ โดยจัดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ และคณะกรรมการบริหารกิจการด้านนิติวิทยาศาสตร์ขึ้น